

Jeg skal derfor ikke komme ind paa at gentage, hvad der allerede er sagt i Bemærkningerne, men anbefale Tinget at fremme Lovforslaget, som det foreligger.

K. M. Klausen: Det forekommer mig, at dette Lovforslag er meget mangelfuldt. Tinget kunde ved en Lejlighed som denne gøre Fordring paa at faa at vide, hvor mange Hofembedsmænd og Betjente, det drejer sig om, og hvor store Beløb, det vil komme til at dreje sig om for Statskassen. Men derom giver Lovforslaget ingen Oplysninger. Lovforslaget indeholder ganske vist kun en foreløbig Bemyndigelse for Regeringen, men vi kunne være sikre paa, at naar vi vedtage denne, kan Tinget ikke gøre Indsigelser, naar den endelige Ordning skal træffes. Jeg synes derfor, det er nødvendigt allerede paa dette Tidspunkt at faa at vide, hvor stor Udstrækning Forslaget har, og hvilke Følger det vil faa.

Det er for øvrigt tvivlsomt, hvor vidt de paagældende Hofbetjente og Hofembedsmænd egentlig have nogen juridisk Hjemmel til at faa en Pension eller Understøttelse af Staten. Denne Hjemmel skulde jo støtte sig paa Pensionsloven af 24. Februar 1858. Jeg skal tillade mig at oplæse den Paragraf, som sigter hertil. Den lyder saaledes: „Civillisten og det kgl. Hus' Apanager bære hver især de dem vedkommende Pensioner“. Det hedder ganske vist videre: „Ved Tronskifte eller ved de forinden 5. Januar 1851 fastsatte Apanagers Ophør bestemmes det hver Gang ved særlig Lov, hvilke Pensioner Statskassen i den Anledning skal udrede“. Jeg synes, at Lovgivningsmagten efter dette staar frit, det er overladt os at bestemme de Pensioner og Understøttelser, der kunne være Tale om at udrede. I alt Fald forekommer det mig, at de Pensioner, der omtales i den nævnte Lovs § 2, og som den afdøde Konge allerede havde overtaget overfor sine tidligere afskedigede Hofembedsmænd og -Betjente, er en Sag, der alene vedrører Civillisten. De kunne ikke mere lægges over paa Statskassen. Og hvad de øvrige angaa, er det, som sagt, tvivlsomt og det kan omdisputeres, hvorvidt disse Folk have nogen virkelig Ret til at kræve noget. Vi staa i hvert Fald her raadige over, om vi ville give store eller smaa Pensioner eller ogsaa slet ingen give.

Det er meget vanskeligt at tage Stilling overfor et saadant Spørgsmaal, naar det er saa daarlig oplyst som her. Jeg synes

det burde været den højtærede Ministers Pligt at skaffe de Oplysninger, der ere nødvendige, for at vi kunne bedømme Sagen. Den vil jo mulig medføre meget betydelige Udgifter for Staten. Jeg skal oplyse, at ved forrige Tronskifte i 1863 blev der vedtaget en Lov, hvorefter Staten skulde give Pension og Understøttelse. Det oplyses, at der skulde udredes aarlige Pensioner til ikke mindre end 40 Personer med et Beløb af 36,416 Kr., og der skulde udredes livsvarige Understøttelser til 12 Personer til et Beløb af 3,530 Kr., og endvidere var der 41 Personer, som Frederik VII havde paataget sig at pensionere og understøtte. Dertil medgik et Beløb af 34,918 Kr. Med andre Ord, Tronskiftet i 1863 medførte en aarlig Udgift for Statskassen af over 74,000 Kr. Nu ved jeg naturligvis ikke, om det her drejer sig om en lignende Sum, om den er større eller mindre, kan ikke ses af Forslaget, men sikkert er det, at gaa vi her ind paa at sige A, blive vi næsten nødt til at sige B, naar Ministeren forelægger os det endelige Forslag.

Tinget har endnu senere end i 1863 vedtaget Love af lignende Beskaffenhed, Loven af 27. Juni 1881, hvorved det bestemtes at yde Pensioner til Enkedronning Caroline Amalies Hofbetjente, og Loven af 19. Februar 1892, hvorved det blev bestemt at yde Pensioner og Understøttelser til Hertuginde Wilhelmine Maries Hofbetjente. Overfor de 2 Tilfælde var der slet ikke Tale om, at nogen havde Ret til at kræve hverken Pension eller Understøttelse. Det drejede sig jo ikke, som i Pensionsloven nævnt, om Tronskifte; det var i Anledning af Dødsfald indenfor det kongelige Hus, og Loven af 1892 vakte heller ikke saa lidt Modstand, den blev kun vedtagen med et ganske knebent Flertal, og der er endnu Medlemmer i denne Sal, der da stemte imod den. Jeg skal saaledes nævne det ærede Medlem for Gudme (Rosager) og det ærede Medlem for Varde (S. Sørensen) og en hel Mængde Medlemmer vilde slet ikke stemme. Og det er jo ogsaa sikkert, at der slet ikke var nogen Lovhjemmel, der forpligtede til at yde nogen Understøttelse eller Pension ved den Lejlighed. Det var en ren Naadesag eller ren Godhed fra Lovgivningsmagtens Side den Gang.

Det staar ogsaa som meget tvivlsomt, om disse Mænd, det nuværende Forslag omhandler, have noget Krav overfor Staten. Det forekommer mig, at naar Lovgivningsmagten har ydet en saa rigelig og rundelig Civilliste til Kongen, bliver det ogsaa Civillistens Sag at sørge for Hof-